

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
ผู้วิจัย	: พระมหารุ่งเรือง ขนุติสโห (เห็ดขุนทด)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระมหาสุพัตรวัชรารุโธป.ธ. ๕., Ph.D. : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ กศ.บ., กศ.ม., Ph.D.
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเอกสารเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ(๑) เพื่อศึกษาปณัตติวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท(๒) เพื่อศึกษาโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทผลการศึกษาพบว่า

ปณัตติวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทพบว่าปณัตติวัชชะเป็นโทษทางพระบัญญัติเป็นโทษทางพระวินัย ทำแล้วมีความผิดเฉพาะพระภิกษุ ชาวบ้านไม่มีความผิด เช่น ขุดดิน ยืนปัสสาวะ ยืนทานข้าว ยืนดื่ม น้ำ ฉันทอาหารหลังเที่ยง จึงถูกปรับอาบัติทางพระวินัยและเป็นที่ติเตียนในหมู่คณะสงฆ์ด้วยกัน

โลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทพบว่า การกระทำผิดที่ทางฝ่ายบ้านเมืองตำหนิติเตียนว่าไม่ดีมีความผิด และแม้ปุถุชนชาวบ้านทั่วไปทำก็ไม่ดีมีความผิด เช่น หม่ามุษย์ ลักขโมย เล่นการพนัน ดื่มเหล้า เป็นต้น แม้ความผิดบางอย่างแม้วินัยไม่ระบุไว้ว่ามีความผิด แต่หากเป็นความผิดตามกฎหมายบ้านเมือง ภิกษุก็ทำไม่ได้เช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่าเมื่อเกิดการประพฤติเสียหายขึ้นนอกจากจะผิดพระวินัยแล้วยังเป็นโลกวัชชะเป็นที่ติเตียนของชาวบ้าน

การเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาทพบว่าด้านความหมายมีความต่างกัน คือ ปณัตติวัชชะเป็นโทษทางวินัย ส่วนโลกวัชชะเป็นสิ่งที่

ชาวโลกติเตียนสำหรับสิกขาบทของปณัตติวัชชะและโลกวัชชะบัญญัติเกี่ยวข้องกับศีลของพระภิกษุ มูลเหตุปณัตติวัชชะก็เพื่อภิกษุสงฆ์รักษาพระวินัย ส่วนบัญญัติโลกวัชชะป้องกัน การติเตียนจากชาวโลก ส่วนองค์ประกอบแห่งอาบัติมีความเหมือนกัน คือ ความเจตนา และความไม่เจตนา โทษแห่งการล่วงละเมิดปณัตติวัชชะและโลกวัชชะจึงแตกต่างกันไปแต่ที่สำคัญไม่เป็นผลดีต่อพระภิกษุและคณะสงฆ์ส่วนใหญ่ หากไม่ประพฤติดังนี้ได้ประโยชน์ คือ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและความผาสุกของคณะสงฆ์ ไม่ถูกติเตียนจากชาวโลก แต่จะเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของบุคคลทั่วไป

Thesis Title : A comparative study of Pannattvatjja and
Lokavajja in Tharavada Buddhism

Researcher : PhramahaRongreungKhtisahosahro

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: PhramahaSuputWasirawutdho

: Assistant Professor Dr. KiattisakNakprasit, B.Ed.,
M.Ed., Ph.D.

Date of Graduation : 15 March 2014

ABSTRACT

This thesis documents a research study about the problem at Nat Martin Wanchcha and Olkwanchcha in Buddhism. Theravada has 3 objectives : (1) to study the problem at Nat Martin Wanchcha in Theravada Buddhism (2) to study Olkwanchcha in Theravada Buddhism (3) to study the problem at Nat Martin Wanchcha and Olkwanchcha in Theravada Buddhism . The results showed that the

Problem at Nat Martin Wanchcha in Theravada Buddhism that problem at Nat Martin Wanchcha a penalty of the law. To impose discipline Then only the guilty monks. They had no faults, such as digging, urinating standing up , drinking water, I eat food after noon. It was through the discipline and punish the monk who breaks the religious discipline among the clergy reproachful together.

Olkwanchcha in Theravada Buddhism found. The perpetrator of the party blamed the country . Slams that bad, guilty and even ordinary people generally do not like to kill a man guilty of burglary, gambling , drinking , etc. Although certain offenses even noted discipline not guilty . But if it 's against the law . Priests could not do the same. Said that when the misconduct in addition to violating the discipline , but also a reproachful Olkwanchcha of the villagers.

Comparison problem at Nat Martin Wanchcha and Olkwanchchain Theravada Buddhism . Found that a significantly different problem at Nat Martin Wanchcha a disciplinary action.

Olkwanchcha the world is threatening. For the problem at Sikkabt Nat Martin WanchchaOlkwanchcha commandments and precepts of a monk related causes problem at Nat Martin Wanchcha monk was to keep the discipline. The law Atlantis Olkwanchcha prevent warning from the world. The elements of the offense have in common is the intentional and unintentional . Imposition of a harassment problem at Nat Martin Wanchcha and Olkwanchcha so different. But the key is not good for the monks and clergy. If not , it would be useful misconduct is to be accepted and well-being of the clergy. Not rebuke of the World But it is the faith of individuals .

วิทยานิพนธ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบปณัตติวัชชะและโลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย ด้วยความเมตตา อนุเคราะห์ช่วยเหลือสนับสนุนจากบุคคลหลายๆ ฝ่าย ที่ให้คำแนะนำแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงด้วยดีตลอดมา เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้มีพระคุณทั้งหลายจึงได้จารึกชื่อไว้ ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์พระมหาสุพัตรวัชรวิโรจน์ ประธานกรรมการที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณพระครูวิมลสมณกิจ เจ้าอาวาสวัดใหม่สันติ พระครูศรีปริยัติวิสุทธิ เจ้าคณะอำเภอด่านขุนทด พระครูสิทธิถาวรคุณ เจ้าคณะตำบลตะแบก เขต ๑ ตลอดจนอุปัชฌาย์อาจารย์ที่ทำการอุปสมบทให้แก่ข้าพเจ้า เพื่อนสหธรรมมิกัรร่วมรุ่นทุกๆ รูป ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ คงไม่มีโอกาสที่จะสำเร็จลงได้อย่างแน่นอน หากไม่มีคณาจารย์เพื่อนนิสิต สหธรรมมิกทุกท่าน และห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยก็ต้องขอขอบพระคุณและอนุโมทนาไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย คุณงามความดีอันเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขอน้อมบูชาคุณพระศรีรัตนตรัยคุณครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ บิดา มารดาผู้ให้กำเนิด และผู้สนับสนุนทุนการศึกษา ด้วยความดีอันเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์นี้ จงเป็นพลังส่งเสริมเพิ่มพูนบุญบารมีให้โยมพ่ออินทร์ เหน็ดขุนทด แม่หวานเหน็ดขุนทด นายฉลวย นายบริบูรณ์ เหน็ดขุนทด ผู้สนับสนุนทุนการศึกษาบิดา มารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ตลอดถึงผู้ที่มีอุปการคุณที่ได้ช่วยเหลืออุปถัมภ์ทุกคน จงมีแต่ความสุข ความเจริญ อายุยืนยาวตลอดไป

พระมหารุ่งเรือง ขนุติสโห (เหน็ดขุนทด)

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๒
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๒
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓
๑.๗ วิธีการดำเนินการวิจัย	๖
๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ	ฉ
บทที่ ๒ ปณัตติวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท	ฉ
๒.๑ ความหมายของปณัตติวัชชะ	ฉ
๒.๒ ประเภทของสิกขาบทที่เป็นปณัตติวัชชะ	๙
๒.๓ มูลเหตุบัญญัติปณัตติวัชชะ	๙
๒.๔ องค์ประกอบปณัตติวัชชะ	๒๐
๒.๔.๑ สจิตตกะ	๒๑
๒.๔.๒ อจิตตกะ	๒๓
๒.๕ โทษแห่งการล่วงละเมิดปณัตติวัชชะ	๒๕
๒.๖ ประโยชน์แห่งการไม่ล่วงละเมิดปณัตติวัชชะ	๒๕
๒.๗ สรุป	๓๒
บทที่ ๓ โลกวัชชะในพระพุทธศาสนาเถรวาท	๓๔

๓.๑ ความหมายของโลกวัชระ	๓๔
๓.๒ ประเภทของสิกขาบทที่เป็นโลกวัชระ	๓๘
๓.๓ มูลเหตุบัญญัติโลกวัชระ	๓๘
๓.๔ องค์ประกอบแห่งอาบัติที่โลกวัชระ	๔๒
๓.๔.๑ การกระทำผิดพระวินัยของพระสงฆ์	๔๒
๓.๔.๒ การกระทำผิดพระวินัยของคฤหัสถ์	๔๔
๓.๕ โทษแห่งการล่วงละเมิดปณัตติวัชระ	๔๕
๓.๖ สรุป	๕๓
บทที่ ๔ เปรียบเทียบปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๕๖
๔.๑ เปรียบความหมายระหว่างปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๕๖
๔.๒ เปรียบเทียบสิกขาบทของปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๕๘
๔.๓ เปรียบเทียบมูลเหตุบัญญัติปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๖๐
๔.๔ เปรียบเทียบองค์ประกอบแห่งอาบัติที่ปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๖๓
๔.๕ เปรียบเทียบโทษแห่งการล่วงละเมิดปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๖๔
๔.๖ เปรียบเทียบประโยชน์การไม่ล่วงละเมิดปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๗๐
๔.๗ สรุป	๗๑
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๗๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๓
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๘๑
บรรณานุกรม	๘๒
ประวัติผู้วิจัย	๘๕

ตารางที่	หน้า
๔.๑ การเปรียบเทียบความหมายสิกขาบทระหว่างปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๕๖
๔.๒ การเปรียบเทียบประเภทของสิกขาบทระหว่างปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๕๘
๔.๓ การเปรียบเทียบมูลเหตุบัญญัติปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๖๑
๔.๔ การเปรียบเทียบประเภทแห่งสิกขาบทระหว่างปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๖๓
๔.๕ การเปรียบเทียบโทษแห่งการล่วงละเมิดปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๖๖
๔.๖ เปรียบเทียบประโยชน์การไม่ล่วงละเมิดปณัตติวัชระและโลกวัชระ	๖๘

(๑) การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในโอกาสเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพุทธศักราช ๒๕๓๕ เรียงตามคัมภีร์ดังต่อไปนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา.	(ไทย) =วินัยปิฎก มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ม.	(ไทย) =วินัยปิฎก มหาวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มู.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก.	(ไทย) = สุตตันตปิฎกอังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.อุ.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	อุทาน	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.ทสก.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	ทสกนิบาตชาดก	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.ทุก.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	ทุกกนิบาตชาดก	(ภาษาไทย)
ขุ.อป.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)
ขุ.พุทธ.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	พุทธวงศ์	(ภาษาไทย)
ขุ.จรียา.	(ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	จรียาปิฎก	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.	(ไทย) = อภิธรรมปิฎก	ธรรมสังคณี	(ภาษาไทย)
---------	---------------------	------------	-----------

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ที.ม.อ. (ไทย) = ทีฆนิกายสุมังคลวิลาสินี มหาวรรคอรรถกถา (ภาษาไทย)

จุ.ชา.ทก.อ. (ไทย) = จุททกนิกาย ทุกนิบาตชาดก อรรถกถา (ภาษาไทย)

จุ.พุทฺธ.อ. (ไทย) = จุททกนิกาย มรุตตวิลาสินี พุทธวังสอรรถกถา (ภาษาไทย)

จุ.จริยา.อ. (ไทย) = จุททกนิกาย ปรมัตถทีปนีจริยาปิฎกอรรถกถา (ภาษาไทย)

(๒) การระบุหมายเลขย่อ

การอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.ม. (บาลี) ๑/๑/๑ หมายถึง การอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์พระวินัยปิฎก ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ ๑ ข้อที่ ๑ หน้า ๑ การอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และ ระบุถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น ส.ข. (ไทย) ๑/๑/๑. หมายถึง การอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์ พระสูตรตันตปิฎกสังยุตตนิกาย ขันธวารวรรค เล่มที่ ๑ ข้อที่ ๑ หน้า ๑

ส่วนการอ้างอิงอรรถกถา ภาษาบาลีจะแจ้งชื่อคัมภีร์/เล่ม/หน้า ตามลำดับ เช่น ที. สี.อ.(บาลี) ๑/๒๓๖/๒๔๐ หมายถึงทีฆนิกายสุมังคลวิลาสินี สีสกขอนุรุธกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๓๖ หน้า ๒๔๐